

Пунктом 2 постанови КМУ № 121 на Мінпромполітики було покладено обов'язок забезпечити організацію розроблення автоматів з продажу товарів (послуг), які відповідатимуть зазначеним вимогам, а також запам'ятовуючих пристроїв (фіскальної пам'яті) для оснащення автоматів, що вже діють.

Наказом Державної податкової адміністрації України від 1 липня 2008 р. № 430 «Про затвердження Державного реєстру реєстраторів розрахункових операцій у новій редакції» до Держреєстру було включено комп'ютерно-касову систему «Фіскал», яка призначена для фіскалізації гральних автоматів, автоматизації збору, обліку і контролю даних про функціонування залів гральних автоматів.

За таких обставин до зазначеної дати у суб'єкті господарювання не було об'єктивної можливості дотримати вимог Закону у частині використання гральних автоматів, які переведені у фіскальний режим роботи. Тому притягнення їх до відповідальності за використання гральних автоматів, у яких не реалізовані фіскальні функції, можли-

ве лише з моменту включення до Держреєстру комп'ютерно-касової системи «Фіскал», тобто з 1 липня 2008 р.

У справі, що розглядається, суди встановили, що перевірку було проведено 11 липня 2007 р., тобто до дати реєстрації зазначеної комп'ютерно-касової системи, а тому вина позивача у порушенні ним порядку використання РРО відсутня.

Оскільки при вирішенні спору суд касаційної інстанції неправильно застосував норми матеріального права до встановлених у справі обставин, то заява ТОВ підлягає задоволенню.

Керуючись статтями 241–243 КАС, Верховний Суд України **п о с т а н о в и в:**

Заяву ТОВ задовольнити.

Постанову Вищого адміністративного суду України від 26 травня 2011 р. скасувати, а справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова є остаточною і оскарженню не підлягає, крім випадку, встановленого п. 2 ч. 1 ст. 237 КАС.

РІШЕННЯ У ГОСПОДАРСЬКИХ СПРАВАХ

З огляду на положення ст. 22 ЦК України та ст. 224 ГК України для застосування такої міри відповідальності, як стягнення збитків, потрібна наявність усіх елементів складу цивільного правопорушення, а саме: протиправної поведінки, збитків, причинного зв'язку між протиправною поведінкою боржника та збитками, вини. За відсутності хоча б одного з цих елементів цивільно-правова відповідальність не настає

ПОСТАНОВА

Верховного Суду України від 4 липня 2011 р.
(в и т я г)

У квітні 2010 р. товариство з обмеженою відповідальністю «Фортекс» (далі — ТОВ «Фортекс») звернулося до суду з позовом, у якому з урахуванням уточнених позовних вимог просило стягнути з публічного акціонерного товариства «УкрСиббанк» (далі — ПАТ) 778 тис. 713 грн збитків у вигляді неодержаного ним доходу.

На обґрунтування своїх вимог позивач посилався на неналежне виконання відповідачем умов кредитного договору від 6 жовтня 2006 р. № 11052905000 (далі — кредитний договір), що виявилось в неперерахуванні кредитного траншу на замовлення ТОВ «Фортекс», внаслідок чого позивач не одержав дохід у розмірі 778 тис. 713 грн, який міг би отримати від купівлі-продажу цінних паперів за кошти цього траншу.

Господарський суд Харківської області рішенням від 19 жовтня 2010 р. позов задовольнив: постановив стягнути з ПАТ на користь ТОВ «Фортекс» суму в розмірі 778 тис. 713 грн за збитки у вигляді неодержаного доходу.

Харківський апеляційний господарський суд постановою від 8 грудня 2010 р. рішення суду першої інстанції скасував, у задоволенні позовних вимог відмовив.

Вищий господарський суд України постановою від 1 березня 2011 р. скасував постанову апеляційного суду, залишивши в силі рішення суду першої інстанції.

Вищий господарський суд України погодився з висновком Господарського суду Харківської області про те, що у зв'язку з неналежним виконанням відповідачем договірних зобов'язань за

кредитним договором позивачу завдано збитків у вигляді неодержаного доходу.

У заяві про перегляд постанови Вищого господарського суду України від 1 березня 2011 р. з підстав, передбачених ст. 111¹⁶ ГПК, ПАТ, пославшись на неоднакове застосування судом касаційної інстанції положень ст. 22 ЦК, просило скасувати зазначену постанову та направити справу на новий розгляд до Вищого господарського суду України.

До заяви ПАТ долучило копії постанов Вищого господарського суду України від 16 квітня 2009 р. у справі № 21/188/08-16/213/08, від 2 липня 2009 р. у справі № 10/216, від 7 жовтня 2010 р. у справі № 14/1, від 2 лютого 2011 р. у справі № 2/29-10, у яких, на його думку, суд касаційної інстанції по-іншому застосував одні й ті ж норми матеріального права у подібних правовідносинах.

Вищий господарський суд України ухвалою від 28 квітня 2011 р. допустив до провадження господарську справу № 42/78-10 для перегляду Верховним Судом України постанови Вищого господарського суду України від 1 березня 2011 р.

Перевіривши наведені в заяві доводи, Верховний Суд України вважає, що заява підлягає задоволенню з огляду на таке.

У справі, що розглядається, суди встановили: відповідно до п. 1.1 кредитного договору, укладеного 6 жовтня 2006 р. між ТОВ «Фортекс» і ПАТ, останнє зобов'язалося надати ТОВ «Фортекс», а ТОВ «Фортекс» — прийняти, належним чином використовувати і повернути ПАТ кредит поновлювальної кредитної лінії в національній валюті України лімітом 2 млн 400 тис. грн.

Поновлювальною кредитною лінією за умовами цього договору вважається форма надання кредиту одним або декількома траншами в межах установлених ліміту та строку кредитування. Лімітом кредитної лінії, відповідно, є гранично допустима сума заборгованості ТОВ «Фортекс» перед ПАТ за загальною сумою траншів, виданих у будь-який момент дії кредитного договору.

Пунктом 1.4 цього договору визначено цільове призначення (мета) кредиту: придбання нерухомості та основних засобів, у тому числі придбання корпоративних прав (акцій, пайової участі) на вторинному ринку. Пункт 1.5 передбачає надання кредиту шляхом зарахування коштів банком на поточний рахунок позичальника.

Листом від 24 лютого 2009 р. № 18 ТОВ «Фортекс» звернулося до ПАТ щодо надання кредитного траншу згідно із кредитним договором.

Листом від 26 лютого 2009 р. № 1346 ПАТ відмовило ТОВ «Фортекс» у кредитуванні на умовах цього договору, пославшись на неможливість та-

кого кредитування через зміни в кредитній політиці банку та на фінансовому ринку.

Харківський апеляційний господарський суд постановою від 19 серпня 2009 р., залишеною без змін постановою Вищого господарського суду України від 25 листопада 2009 р. у справі № 02/843-59/86-09, такі дії ПАТ визнав неналежним виконанням умов кредитного договору та зобов'язав його виконати договірні зобов'язання щодо кредитування ТОВ «Фортекс» на умовах цього договору.

27 серпня 2009 р. ТОВ «Фортекс» звернулося до ПАТ із замовленням № 68, у якому просило перерахувати кошти на рахунок товариства з обмеженою відповідальністю «Фінансова компанія «Дельта» (далі — ТОВ «Дельта»), з яким ТОВ «Фортекс» уклало договір на брокерське обслуговування від 10 жовтня 2008 р. № Б-144/2008 та договір про відкриття рахунку в цінних паперах від 10 жовтня 2008 р. № 63 (з доповненням від 15 травня 2009 р.). За умовами цих договорів ТОВ «Фортекс» доручило ТОВ «Дельта» укладати від його імені за відповідну винагороду договори купівлі-продажу цінних паперів на підставі його замовлень, а також відкрити і вести рахунок у цінних паперах, що йому належать, та обслуговувати за цим рахунком операції.

Замовлення ТОВ «Фортекс» від 27 серпня 2009 р. № 68 ПАТ не виконало.

Предметом розгляду в цій справі є вимога ТОВ «Фортекс» про стягнення з ПАТ різниці між ціною пакетів акцій відкритих акціонерних товариств «Єнакіївський металургійний завод», «Укрнафта», «Алчевський металургійний завод», «Концерн «Стирол», «Акціонерний комерційний банк «Форум», за яку продано та могло бути придбано позивачем ці акції (відповідно до договору на брокерське обслуговування від 10 жовтня 2008 р. № Б-144/2008, додаткової угоди від 15 травня 2009 р. та укладених замовлень-угод на придбання цінних паперів від 27 серпня 2009 р. № 16—22, 24 та 25) на проведених 27 серпня 2009 р. відкритим акціонерним товариством «Українська біржа» торгах, і ціною зазначених акцій, за яку ці акції були продані та за яку позивач міг би їх продати на біржових торгах 7 квітня 2010 р.

Статтею 611 ЦК визначено, що у разі порушення зобов'язання настають правові наслідки, встановлені договором або законом, зокрема відшкодування збитків.

Відповідно до ч. 1 ст. 614 ЦК особа, яка порушила зобов'язання, несе відповідальність за наявності її вини (умислу або необережності), якщо інше не встановлено договором або законом.

Згідно зі ст. 623 ЦК боржник, який порушив зобов'язання, має відшкодувати кредиторів за-

вдані цим збитки. Розмір збитків, завданих порушенням зобов'язання, доказується кредитором.

З огляду на положення ст. 22 ЦК та ст. 224 ГК для застосування такої міри відповідальності, як стягнення збитків, потрібна наявність усіх елементів складу цивільного правопорушення, а саме: протиправної поведінки, збитків, причинного зв'язку між протиправною поведінкою боржника та збитками, вини. За відсутності хоча б одного з цих елементів цивільно-правова відповідальність не настає.

Вищий господарський суд України, залишаючи без змін рішення суду першої інстанції про стягнення з ПАТ на користь ТОВ «Фортекс» 778 тис. 713 грн неодержаного доходу, не звернув уваги на вимоги закону і на те, що апеляційний суд встановив правомірність відмови ПАТ у наданні чергового траншу за заявкою від 27 серпня 2009 р.

з урахуванням умов п. 1.5 кредитного договору та відсутність усіх елементів цивільно-правової відповідальності.

Суд касаційної інстанції, вирішуючи цю справу, неправильно застосував норми матеріального права, що суперечить висновкам цього суду в інших судових рішеннях у подібних правовідносинах, зокрема у справах № 14/1 та № 21/188/08-16/213/08.

З огляду на викладене та керуючись статтями 111²³—111²⁵ ГПК, Верховний Суд України постановив: заяву ПАТ задовольнити; постанову Вищого господарського суду України від 1 березня 2011 р. скасувати; справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова є остаточною і може бути оскаржена тільки на підставі, встановленій п. 2 ч. 1 ст. 111¹⁶ ГПК.

РІШЕННЯ У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ

Перегляд Верховним Судом України судових рішень як процесуальна дія можлива тільки на підставах і у порядку, передбаченому чинним процесуальним законодавством України, за умов, зазначених у відповідній нормі процесуального закону, установлених для такого перегляду. Відсутність правових підстав чи умов здійснення конкретних процесуальних повноважень тягне неможливість розгляду відповідної заяви по суті

ПОСТАНОВА

*Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України
від 21 червня 2012 р.
(в и т я г)*

Ворошиловський районний суд м. Донецька вироком від 2 березня 2009 р. засудив П. за: ч. 4 ст. 189 КК до позбавлення волі на строк вісім років із конфіскацією всього майна, яке є його власністю; ч. 2 ст. 383 КК до позбавлення волі на строк п'ять років. На підставі ст. 70 КК за сукупністю злочинів йому визначено остаточне покарання — позбавлення волі на строк вісім років із конфіскацією всього майна.

Апеляційний суд Донецької області ухвалою від 29 квітня 2009 р. зазначений вирок змінив: призначене П. покарання за: ч. 4 ст. 189 КК із застосуванням ст. 69 КК пом'якшив до шести років позбавлення волі з конфіскацією всього майна; ч. 2 ст. 383 КК — до чотирьох років позбавлення волі, й на підставі ст. 70 КК за сукупністю злочинів визначив остаточне покарання — позбавлення волі на строк шість років із конфіскацією всього майна.

Колегія суддів Судової палати у кримінальних справах Верховного Суду України ухвалою

від 23 лютого 2010 р. зазначені судові рішення у частині засудження за ч. 4 ст. 189 КК скасувала із закриттям справи за відсутністю в діянні складу злочину. Постановлено вважати П. засудженим за ч. 2 ст. 383 КК до позбавлення волі на строк чотири роки.

23 листопада 2010 р. П. звернувся до Обухівського районного суду Київської області із заявою про звільнення його від покарання на підставі Закону від 31 травня 2005 р. № 2591-IV «Про амністію» (далі — Закон № 2591-IV), проте суд постановою від 28 грудня 2010 р., залишеною без змін ухвалою Апеляційного суду Київської області від 17 березня 2011 р., відмовив у її задоволенні, оскільки П. не підпадав під умови застосування цього акта амністії.

Колегія суддів судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ за наслідками розгляду касаційної скарги захисника